

A decorative illustration of a vine with green leaves and clusters of purple grapes, arching across the top of the page. The background is a solid light blue.

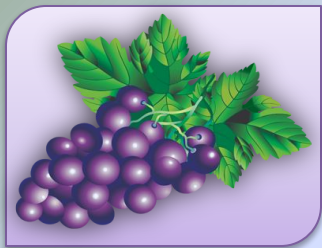
АК ШАРАПТАР

Аткарган: Бегимай
Солтобекова

План:

1. ШАРАП ЖАНА ШАРАПТАРДЫН КЛАССИФИКАЦИЯСЫ
2. ШАРАПЧЫЛЫКТЫН ТАРЫХЫ
3. АК ШАРАПТАР
4. КЫРГЫЗСТАНДА ШАРАПТАР
5. ШАРАПТАР ТУУРАЛУУ КЫЗЫКТУУ ФАКТЫЛАР

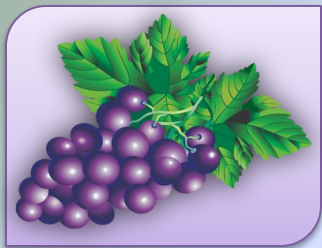




ШАРАП ДЕГЕН ЭМНЕ?

- Шарап-(лат. Vinum) жүзүм ширесинин толук же жарым-жартылай ачуусунун натыйжасында алынган алкогольдук ичимдик. Шараптарды окутуучу илим энология деп аталат.

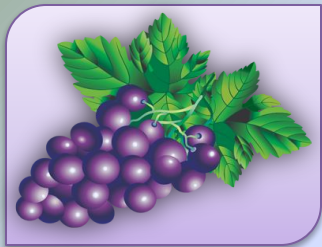




ШАРАПТАРДЫН КЛАССИФИКАЦИЯСЫ

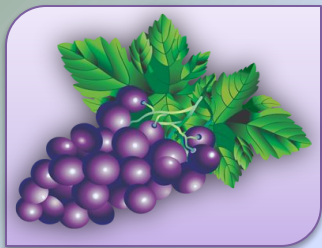
Сапаты жана сактоо мөөнөтүнө жараша шараптардын төмөнкүдөй түрлөрү бар:

- Жаш
- Көпкө сакталбаган
- Көпкө сакталып күчүнө келген
- Маркалык (эң жакшы, көпкө сакталып күчүнө келген, белгилүү шарапчылык аймактарынын жүзүмдөрүнөн жасалган шараптар)
- Коллекциялык (сактоо мөөнөтү узак болгон, жүздөгөн жылдарга жеткен шараптар)



ШАРАПТАРДЫН ЕВРОПАЛЫК КЛАССИФИКАЦИЯСЫ

- *Wine without Geographical Indication* — географиялык индикациясыз, өзүнчө өлкөлөрдүн классификациясында ашкана шараптарына туура келүүчү шараптар.
- *Wine with Protected Geographical Indication (PGI)* — белгилүү шарапчылык аймагында чогулган жүзүмдөн жасалган шараптар.
- *Wine with Protected Designation of Origin (PDO)* — продукциянын сапатынын регламенттелген көзөмөлү менен белгилүү шарапчылык аймактарда чогулган жүзүмдөрдөн жасалган шараптар.

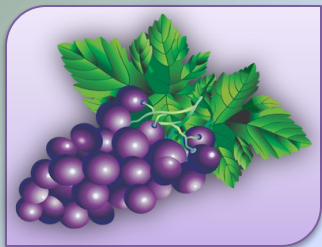


ШАРАПЧЫЛЫКТЫН ТАРЫХЫ

- Байыркы заман



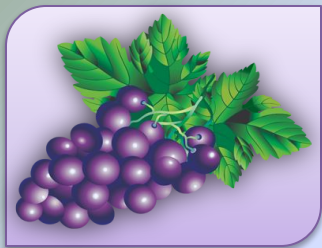
малчы Эстафилос



БАЙЫРКЫ ЗАМАН

- Джамшид хандын кубогу

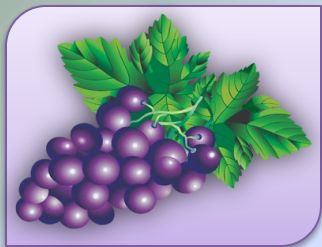




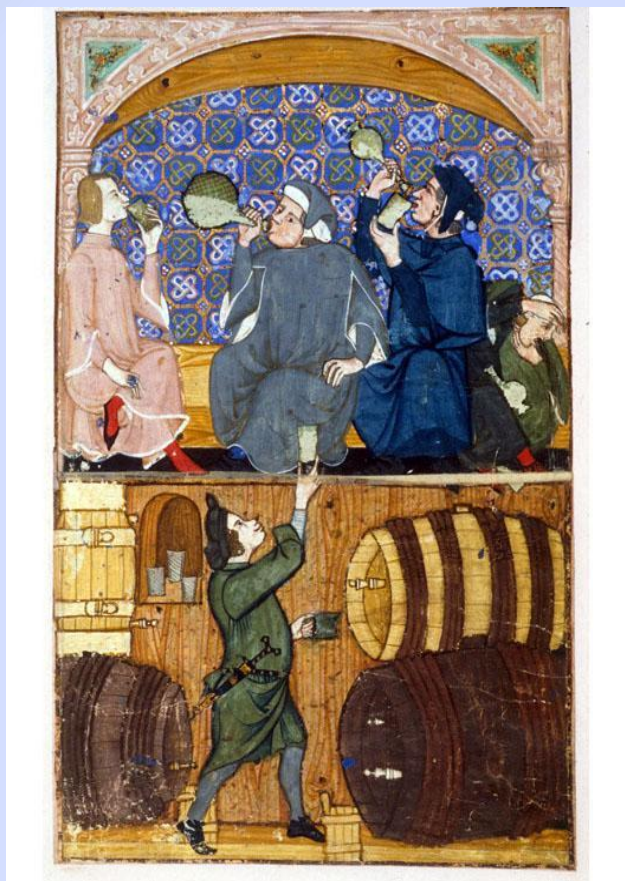
БАЙЫРКЫ ЗАМАН

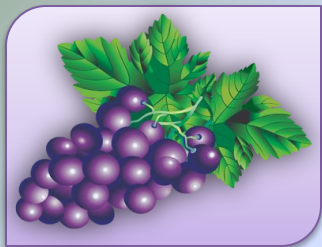
- Грек кудайы Дионис





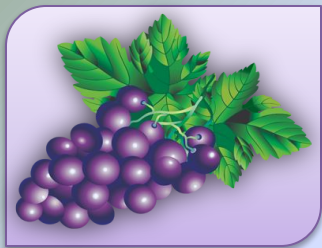
ОРТО КЫЛЫМДАР





АЗЫРКЫ ЗАМАН

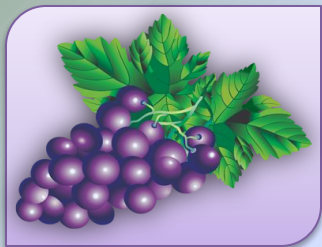




АК ШАРАПТАР

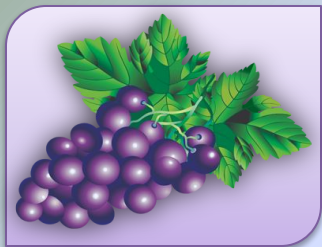
- *Ак шарап- ак, кызгылт,кызыл жүзүмдүн жука кабыгысыз шарттарында жасалган шарап.Так эле жука кабыгынын жок болушу ачык түстү берет- анткени, жүзүмдүн ширеси көп учурда түссүз болот.*





АК ШАРАПТЫН СОРТТОРУ:

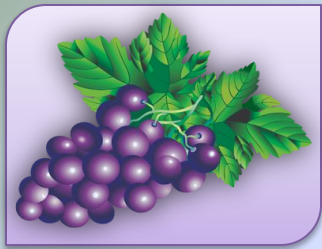
- Шардоне (Chardonnay)
- Рислинг (Riesling)
- Алиготе (Aligote)
- Совиньон блан (Sauvignon Blanc)
- Семийон (Semillon)
- Токай
- Мюскаде (Muscadet, Melon de Bourgogne)
- Пти Мансен и Гро Мансен (Petit Manseng, Gros Manseng)
- Шенен Блан (Chenin Blanc)
- Гевюрцтраминер (Gewürztraminer)
- Мускат (Muscat)
- Мюллер-Тургау (Müller-Thurgau, Riesling-Silvaner, Rivaner)
- Вионье (Viognier)
- Мюскадель (Muscadelle)
- Пино Гри (Pinot Gris, Pinot Gridgio, Tokay Pinot Gris)
- Пино Блан (Pinot Blanc, Pino Blanco, Weifiburgunder)
- Сильванер (Silvaner, Sylvaner)
- Марсан (Marsanne, Ermitage)
- Руссан (Roussanne)
- Саваньен (Savagnin)
- Грюнер Фельтлинер (Grüner Veltliner)
- Верначча (Vernaccia)
- Греко (Greco)
- Макабео (Macabeo, Viura)
- Альбариньо (Albarino, Alvarinho)
- Вердельо (Verdelho, Verdejo)
- Фурминт (Furmint)
- Мальвазия (Malvasia, Malmsey)
- Треббьяно (Trebiano, Ugni Blanc)
- Гарганега (Garganega)
- Кортезе (Cortese)

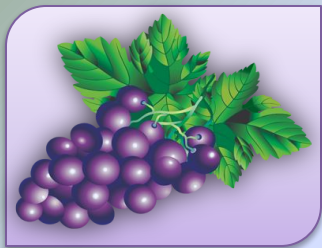


ШАРДОНЕ

- Шардоне (фр. *Chardonnay*)- жүзүмдүн классикалык сорту жана ушул сорттон жасалган шарап. Шардоненин мекени- Бургундия болуп эсептелет. Бул шараптын эң негизги өзгөчөлүгү- эмендин жыты жана даамы.





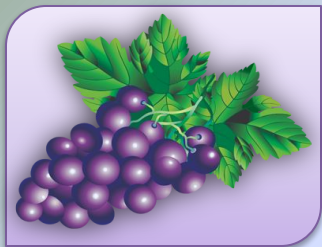


РИСЛИНГ



- Рислинг (нем.- *Riesling*)- Шардоне менен бирдей эле жүзүмдүн ак сортунун эң жакшысы болуп эсептелет. Бул сортту өстүрүү үчүн эң жакшы микроклимат Германияда Мозель дарыясынын жээги болуп эсептелет. Бул аймакта уникалдуу болгон алкогольдун даражасы төмөн, күчтүү жыты бар шараптар өндүрүлөт. Рислинг шарабы жашыл алма, алмурут даамына, гүл-

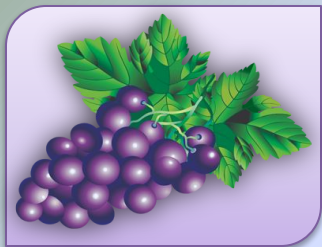




АЛИГОТЕ

- Алиготе (фр. *Aligoté*)-жүзүмдүн ак шараптык сорту. Мухранули, Плангри, Грисе блан, Троен Блан аттары менен да таанымал. Бул сорт Францияда 300 жыл мурун билинген.

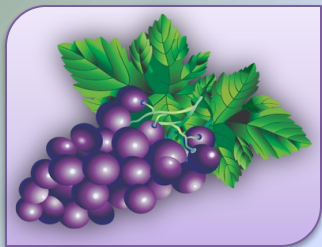




СОВИНЬОН БЛАН

- Совиньон Блан (фр. *Sauvignon blanc*) Шардонеден кийинки орунда турган ак жүзүм сорту. Совиньон Блан даамы ооз куруучу-кычкыл, кызыл карагат жыты бар шарап. Бул сорттун мекени Франциядагы Луары

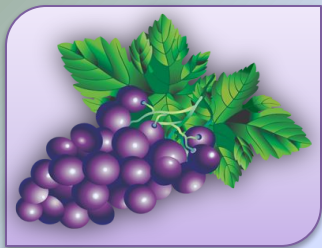




СЕМИЛЬОН

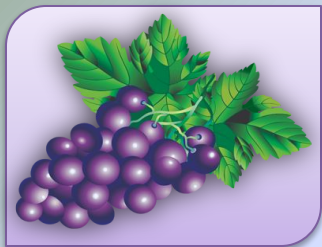
- Семильон (фр. Semillon)- француз ак шараптарын өндүрүүдөгү негизги сорт болуп эсептелет. Бул сорт Чили менен Австралияда кеңири жайылган. Семильон сорту белгилүү десерттик шараптын- [Chateau d'Yquem](#) 80% түзөт. Семильон шараптары инжир, лимон, алмурут жана шафрандын жытын жана даамын алып жүрөт.

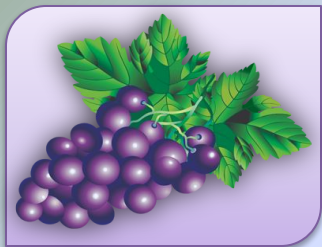




ТОКАЙ ШАРАПТАРЫ

- Токай шараптары (венг. Tokaji — Словакия жана Венгриядагы тоо аймактары)- бутактарда күн нуру алдында кургатылган ачык түстөгү жүзүм сортторунан жасалган, алтын түстөгү ак десерттик шараптар. Мейиз даамына ээ.
- Венгрия Республикасынын мамлекеттик гимнинде да Токай шарабы жөнүндө сөздөр бар. 2002-жылы “суюк алтындын” мекени- Токай, *ЮНЕСКО Дүйнөлүк Мурас* тизмегине киргизилген.

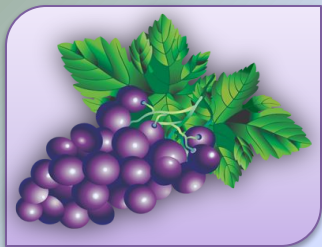




МЮСКАДЕ

- Мюскаде (фр.*Muscadet*)- ак жана кургак француз шарабы. Бул шарап Луары аймагындагы Мелон де Бургонь деген жүзүм сортунан жасалат. Эң жакшы Мюскаде бул Севр жана Мэн дарыяларынын жээгинде өскөн жүзүмдөн жасалат. Бул шарап –“Muscadet-sèvre-et-maine” деп аталат жана деңиз балырларынын даамына ээ. Бул шарап деңиз азык-

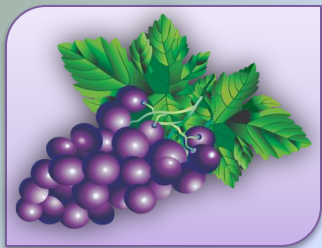




ГЕВЮРЦТРАМИНЕР

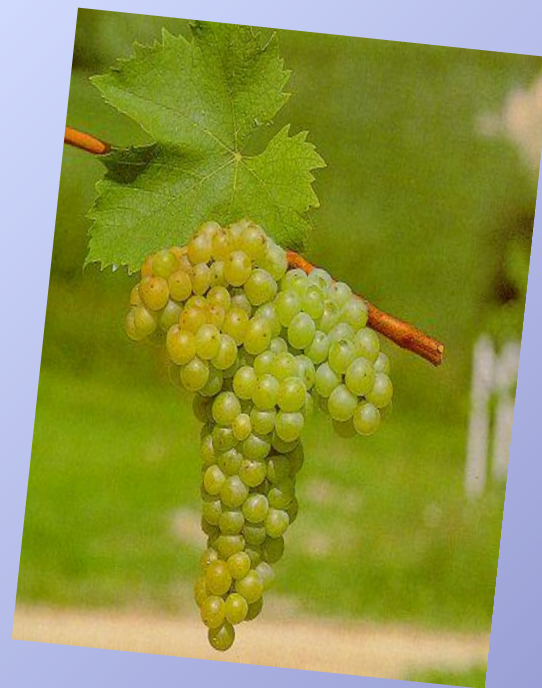


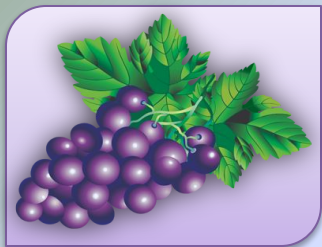
- Гевюрцтраминёр (нем. *Gewürztraminer*)- немисчеден которгондо “жыпар жыттуу Траминерден жүзүм” дегенди билдирет. Бул жүзүмдүн аты немисче болсо дагы Германияга караганда Францияда көбүрөөк өстүрүлөт. Бул шарап роза, манго, маракуйа жана гүлдөрдүн жытына ээ жана алкогольдун даражасы жогору болот. Гевюрцтраминер шарабы Азия ашканасы жана жер-жемиштер менен жакшы айкалышат.



МУСКАТ

- Мускáт (фр. *muscat*, лат. *muscus* — мускус)- ак,кара, кызгылт жүзүмдөрдүн мускаи сортторунан жасалган десерттик шарап. Мускат шараптары чай розасы жана гвоздика жыттанып турат. Мускат шараптары негизинен жер-жемиштер, печенье, салаттар менен жакшы айкалышат.

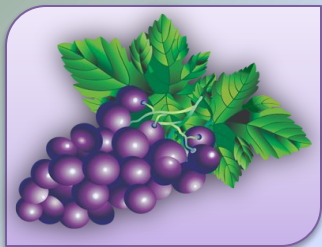




МЮЛЛЕР-ТУРГАУ



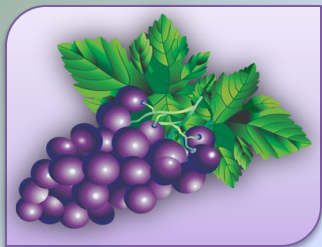
- Мюллер-тургау (нем. *Mueller-Thurgau*)- 1882- жылы швейцар биологу Герман Мюллер тарабынан өстүрүлгөн ак жүзүмдүн сорту. Бул сорт эң көп Германияда өстүрүлөт (25000 га), мындан тышкары Италия, Венгрия (8500 га), Австрия (5000 га), Чехияда (3500 га) өстүрүлөт.



ВИОНЬЕ

- Вионье́ (фр. *Viognier*)- ак шараптарды өндүрүүдө колдонулган жүзүм сорту. Пти Вионье, Галопин аттары менен да белгилүү. Бул сорттун мекени Франциядагы Роны аймагы болуп эсептелет. Бул сорт өтө сейрек кездешүүчү сорт болчу жана мындан бир аз мурун бул сорт жоголуп кетүү коркунучуна дуушар болгон.

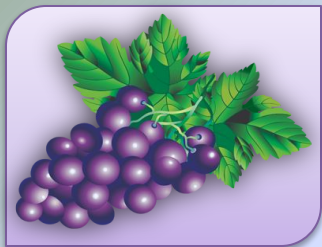




СИЛЬВАНЕР



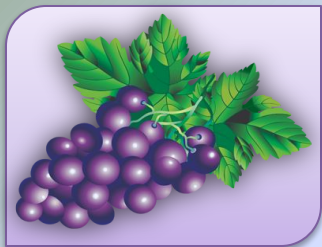
- Сильванер (нем. *Silvaner* и ли *Sylvaner*) – ак жүзүм сорту, башкача аталыштары *грюнер (жашыл) сильванер* же *иоганнисбергер (Johannisberger)*. Сильванер сорту эң көп Германияда жайылган. 1970- жылдарга чейин Германиянын жүзүм айдалган жерлердин 30% түзүп, алдыңкы сортторунун бири болуп эсептелген.



ВИУРА-МАКАБЕО

- Виура (Viura)- Испаниянын түндүк-чыгыш тараптагы Риоха аймагындагы белгилүү жүзүм сорту Мындан тышкары Виура Франциянын Лангедок аймагында өстүрүлөт жана Францияда бул сортту Макабео дешет Виура шарабы талаа гүлдөрү жана ачуу миндальдын жытын алып жүрөт.

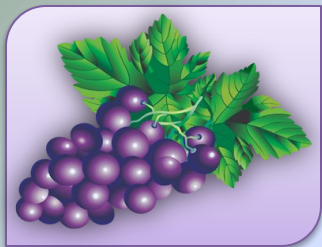




МАЛЬВАЗИЯ



- Мальвазия (мальмазия) – мальвазия ак жүзүм сортунан жасалган грек таттуу ликёрдук шарап. Кылдаттык менен терилген мөмөлөрдүн жеңил пресстелүүсү менен бул шараптын эң жогорку сортуроно алынат. Андан кийин бир нече жолу пресстелгенден кийин-mosto алынат.

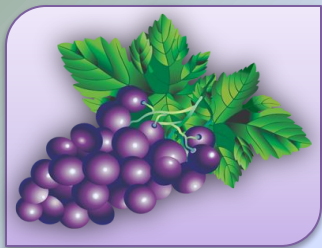


ТРЕББИАНО

- Треббиано (*Trebbiano*, Треббьяно, Сент-Эмильон, Уньи блан)- Францияда, Австралияда, Италияда жайылган ак жүзүм сорту. Дүйнө жүзү боюнча жайылуу жагынан 2 орунда турат. Жакшы түшүм берет, бирок сапаттуу шарап жасоодо аксайт. Треббиано шараптары узак сакталбайт жана коньякты жасоодогу негизги жүзүм сорту болуп эсепт

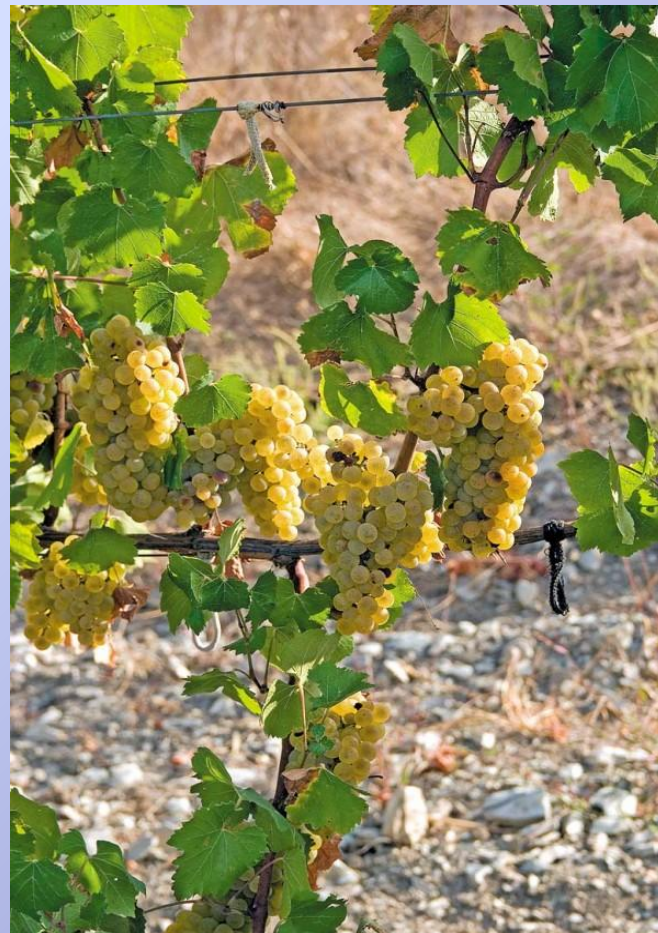


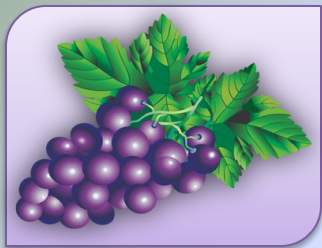
ATGĀDINĀM, KA PĀRMĒRĪGA ALKOHOLA LIETOŠANA IR KAITĪGA JŌSU VESELĪBA!



ПИНО БЛАН

- Пино блан (Pinot Blanc)- Пино нуардын ак клону болгон Пино гринин “ачыктүстөгү жука кабыктуу” мутациясы. Жалбырак жана мөмөлөрү Шардонеге окшошуп кетет жана ошондуктан көп алмаштыра беришет. Францияда Пино блан Эльзас аймагында таркалган, Италияда бул сортту “пино бьянко” дешет, Германия жана Австрияда “вайсбургундер” дешет.

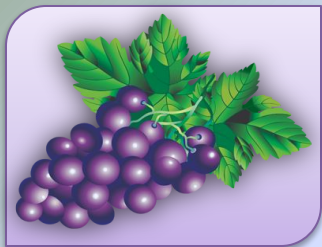




АЛЬБАРИНЬО

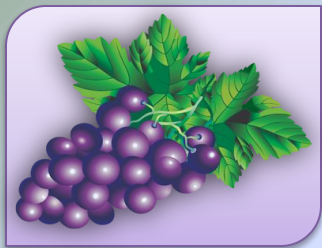
- Альбариньо (Albarino)- жогорку сапаттагы испан ак шараптарын жасоодогу колдонулган эң негизги ак жүзүмдүн сорту болуп эсептелет. Бул сорт Испаниянын түндүк-батыш тарабындагы Галисия аймагында өсөт. Португалияда уникалдуу “жашыл шараптын” *Винью Верде (Vinho Verde)* компоненти катары





КЫРГЫЗСТАНДА ШАРАПЧЫЛЫК

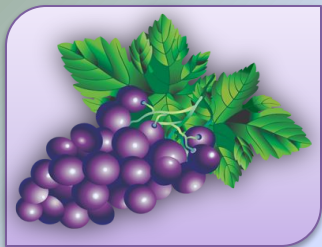




ШАРАПТАР ЖӨНҮНДӨ КЫЗЫКТУУ ФАКТЫЛАР

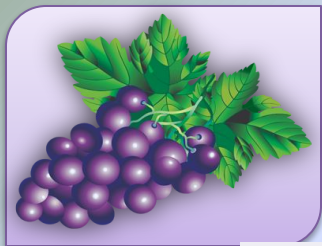
- Шарап эң байыркы алкогольдук ичимдик болуп саналат.





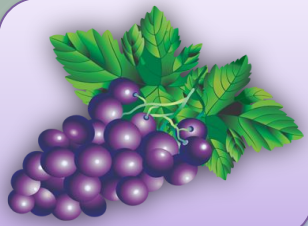
- Эң эски шарап 1775-жылкы түшүмдөн-
«Херес де ля Фронтера»





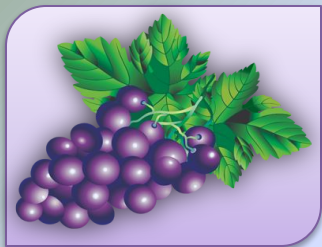
- 1795-жылы биринчи штопор ойлонуп чыккан.





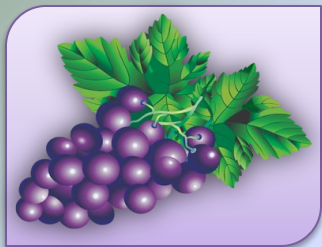
- Б.з.ч. 1800- жылы Вавилонияда сапатсыз шарап жасаган шарапчыларды дарыяга чөктүрүшчү.





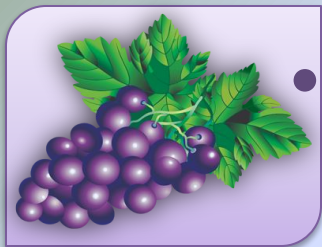
- Австрияда чума эпидемиясы убагында жергиликтүү шарапты ичкен адамдар ооруга кабылышкан эмес. 19 – кылымда шараптар холера оорусуна каршы эң жакшы дары катары эсептелинген.





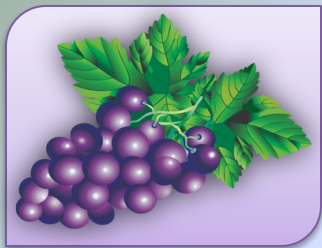
- Бир бокал кызыл шарапта 100гө жакын калорий бар.



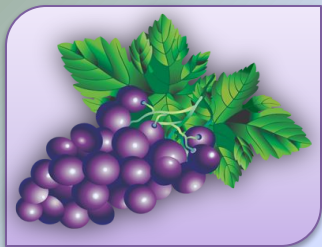


- 1 тонна жүзүмдөн 60 ящик же 720 бутылка шарап чыгат.



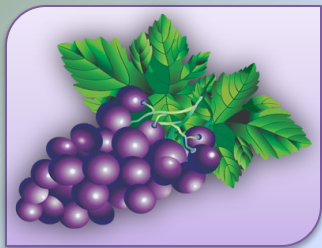


- “Вино” сөзү санскрит “вена” сөзүнөн келип чыккан. “Вена” сөзү биздин тилде “сүйүү” дегенди билдирет.
- Ысыктыкта ак шараптар суусун кандырат.
- Шарап ичкен адамдардын жашоосу узак болот жана шарап жүрөк ооруларын 40% жана мээ тромбоздорун 25% га кыскартат.
- Суу астында кемедеги жумушчулардын күнүмдүк рационунда сөзсүз 200 грамм кызыл шарап болуусу зарыл.



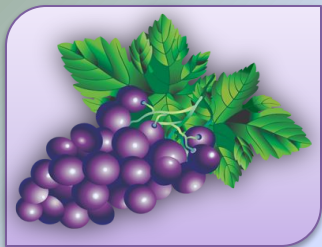
- Чыныгы шампан шараптарын жаратууда жүзүмдүн 3 сортун пайдаланышат- Шардоне, Пино менье, Пино нуар.





- Принц Чарльздин 1969-жылкы Aston Martin арабасы шараптан турган биоотундун негизинде иштейт.





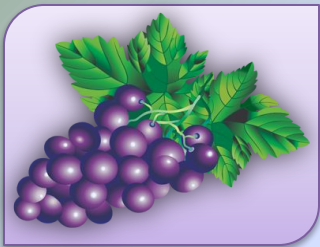
- Шараптар Антарктида континентинен тышкары, баардык континенттерде чыгарылат.





- Дегустаторлор даамды гана эмес, жытты да баалашат. Ошондуктан, айымдар шарапчылык чөйрөдө эң жакшы специалисттер болушат, анткени айымдардын жыт билүү сезими мырзалардыкына караганда жакшы өөрчүгөн.
- Бирок айымдар шараптар менен абайлап жүрүшү керек. Шарап айымдын ден-соолугуна мырзалардыкына караганда көбүрөөк залал алып келет, себеби алкоголь айымдын организминен начарыраак чыгарылат.

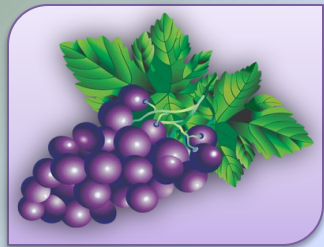




БЕЛГИЛҮҮ АДАМДАР ДА ШАРАПТАРДЫ СҮЙҮҮЧҮ БОЛУУДАН ТЫШКАРЫ ӨЗДӨРҮ ДА ШАРАПТАРДЫ ЖАРАТЫШАТ.

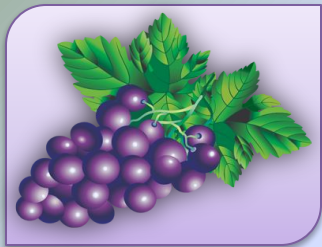
- Жерар Депардьё





- Пьер Ришар





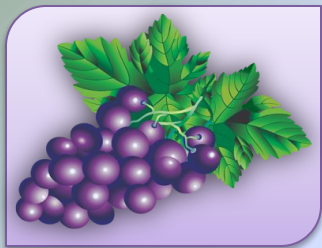
- **Антонио Бандерас**





- Мадонна





**КӨҢҮЛ БУРГАНЫҢЫЗДАР
ҮЧҮН РАХМАТ!!!**

